

<SERMO 11>¹

<Dominica secunda in Quadragesima>

Dominica secunda in quadragesima fratris Guill<elm>i de luxi, sermo bonus²

Domine, adiuua me.

1 Hoc uerbum sumptum est de euangelio hodierno. Sapienter loquitur mulier ista, Deum rogans pro filia sua: *Domine*, ait, *adiuua me*. Quia petit auxilium et recognoscit dominium implorat clemenciam, et allegat potenciam quia sciebat ipsum omnia potentem. Propter fidem suam audiuit a Domino: *O mulier, magna est fides tua*. Talis fides inpetrat miracula. Vnde ad exemplum eius, quilibet nostrum debet dicere, “Domine, adiuua me,” sciens quod sine ipso nichil possumus facere. In cuius signum in principio cuiuslibet | 52va | hore cotidie dicimus: “Deus, in adiutorium meum intende.” In nomine Domini debemus petere que petenda habemus, quia in uirtute sui nominis est profectus nostre operationis, et ideo in eius nomine primo petamus eius auxilium, ut det mihi aliquid dicere et uobis audire, etc.

Domine, adiuua me.

2 In precedenti dominica instruxit nos mater Ecclesia ieiunare et exemplo Christi contra hostem nostrum pugnare. In ista autem dominica exemplo istius mulieris Cananee docet nos mater Ecclesia orare, que ita instanter orauit Dominum pro filia sua. Hii sunt duo pedes per quos debemus ire de deserto penitentie ad statum glorie, scilicet oracio et ieiunium, Mt. IX°: *Hoc genus demonii non eicitur, nisi oracione et ieiunio*.

3 In isto sermone duo debemus uidere, unum ex parte mulieris orantis, aliud ex parte Saluatoris donantis.

4 Ex parte istius mulieris quinque sunt notabilia, que debet facere quilibet peccator qui uult conuerti ad Dominum: primo, hec mulier preparauit se sufficienter; secundo, petiuit instanter et fortiter; tercio, allegauit sagaciter; quarto, adorauit humiliter; quinto, impetrauit efficaciter.

5 Primo dico: preparauit se sufficienter, unde dicitur: *Mulier quedam Cananea a finibus illis³ egressa*. [exposicione] Cananea idem est quod mutata. O quam bene fuit mutata hec mulier, quia se conuertit ad Deum, qui potest omnia! Quidam se conuertunt de bono in malum. Hec est mala conuersio, quia erant in statu gracie et redeunt | 52vb | ad statum culpe. Alii se conuertunt de malo in bonum, et hec est bona mutatio. Taliter se mutauit ista mulier, quia conuertit se ad Deum corde, ore, opere, sensu, habitu, gestu. Ideo dicit: *a finibus illis egressa*, quia non solum sufficit relinquere peccatum, immo omnes circumstantias aggrauantes peccatum. Sic debemus preparare nos in ista Quadragesima sicut ante medicinam fit preparacio, ut digne sumamus corpus Christi in die Pasche, quoniam ipse Christus est salus nostra et medicina. Ergo preparauit se sufficienter.

6 Secundo petiuit Deum instanter corde, quia quando primo petiuit Dominum, dicens *Miserere mei, Domine* etc., et Dominus ei non respondit, rursum clamauit: *Domine*, ait, *adiuua*

¹ Transcribed by Andrew T. Sulavik from manuscript: Paris, Bibl. Nationale, lat. 14923, ff. 52rb-53vb. Another witness exists: Paris, Bibl. Nationale, lat. 14952, ff. 62va-64va. J. B. SCHNEYER, *Repertorium*, v. 2, p. 478, n. 14; TH. KAEPPÉLI, *Scriptores*, v. 2, p. 112, n. 1551.

² This ascription was written at the end of the sermon

³ illis] tantum (?) written and uel illis corrected in margin

me. Contra multos qui petunt Dominum, et statim quando non audiuntur, desperant. Au premier coup ne chiet pas le chesne.⁴ Illa mulier non semel orauit, immo tantum clamauit quod peticio sua facta fuit quando audiuit a Domino: *Fiat tibi sicut uis*. Nec clamauit ore tantum, set ore et corde simul. Tales audit Deus qui eum corde querunt, unde uersus: "Non clamor, set amor cantat in aure Dei." Contra multos qui sunt corpore in templo, set corda eorum sunt in domo uel in foro. Tales non audit Dominus.

7 Tercio allegauit sagaciter quando dixit: *Ihesu, fili Dauid*. Ihesu interpretatur saluator. Et ipsa sciebat ipsum esse Saluatorem qui uenit omnes homines saluare. |53ra| Et bene <dicat>: *fili Dauid*, quia ex genere Dauid, qui fuit ualde misericors, de quo legitur: Cum posset occidisse inimicum suum mortalem, scilicet Saulem, qui querebat eum occidere, quando fuit 'au desus,' pepercit ei et dulcis ei fuit. Et tu, O Domine Ihesu, qui es de genere ipsius, non debes degenerare. Debet enim bonus filius bonum patrem suum imitari. Ecce, quia sapienter allegauit, sanata fuit eius filia in illa hora.

8 Quarto adorauit humiliter, quia inclinauit cor et corpus suum Deo. Sic enim inclinare est adorare. Quidam inclinant se Deo usque ad genua, alii plus, alii minus, quidam usque ad terram. Set certe inclinatio corporis non ualet sine inclinatione cordis, unde Ps.: *Inclina cor meum Deus*. Quidam habent corda ita grossa quod non possunt inclinari, cum tamen dicat Seneca: "Generosus est animus hominis, et contra potestatem recalcitrans, et melius amore ducitur quam potestate trahatur." Contra superbos prelatos qui magis inperant potestate quam amore. Quando cor est ita superbum oportet quod frangatur aut humilietur. Qui ne pourra ploier, si bris.⁵ Ps.: *Tamquam uas figuli confringes eos*: superbos.

9 Videamus quomodo debet fieri hec adoracio. Debet homo sentire de Deo quicquid est bonum, de seipso quicquid est malum: de Deo, scilicet quod ipse est creator, recreator, omnipotens, et quicquid potest boni cogitari; de seipso contrarium, scilicet quod sit uillissimus peccator. Et sic considerando eius magnitudinem, cuius non est numerus, recidet humiliando <se> in⁶ propriam paruitem, dicendo |53rb| cum Psalmista: *Domine, non est exaltatum cor meum* etc. Sic fecit ista mulier, que non potuit se plus humiliare quam uocando se canem, quando dixit: *Eciam Domine: nam et catelli* [tui] etc.

10 Quinto impetrauit efficaciter, quia statim dicto hoc uerbo humili et sua fide uisa, a Domino facta fuit peticio quando ille qui potest omnia dixit ei: *Fiat tibi sicut uis. Et sanata est filia eius in illa hora*. Ista quinque dicuntur ex parte huius mulieris.

11 Ex parte Christi auxiliantis quatuor sunt notabilia cum dicit: *adiuuu me* etc. Videamus quomodo Dominus adiuuat. Dico quod <adiuuat nos> quadrupliciter: celeriter, fortiter, conuenienter, perseueranter siue indeficienter.

12 Primo <adiuuat> celeriter. In omnibus negociis nostris statim debemus auxilium Dei petere, unde Iudith: *Cum ignoremus quid agere debeamus, hoc solum remedium habemus, ut ad te oculos nostros leuemus*. In huius signum cotidie dicimus: "Deus, in adiutorium meum intende; Domine, ad adiuuandum me festina." Et quilibet operarius debet dicere gallice in principio sui operis: Biaux sire Diex, soies en m'aide.⁷ Celeriter adiuuat paratus semper adiuuare, unde: "Nescit tarda molimina Spiritus sancti gracia." Pulsat ad ostium cordis: si quis aperit ei, statim intrat.

⁴ Au -chesne| Au premier cop ne chiet pas le chenes

⁵ Qui – bris| qui ne poura pluier si briet

⁶ in| written twice

⁷ Biaux – m'aide| biauxsires diex soies en mayde

13 Secundo adiuuat fortiter. Quidam adiuuant descoutes et amant. Verbi gracia, auriga ducens quadrigam suam cadit in limum profundissimum uel foueam, petit auxilium a uicinis transeuntibus, ut eum adiuuent et subleuent quadrigam suam. Vnus uadit au limon, alius ad | 53va | rotam. Quidam parum se grauant, alii plus, alii minus. Set si esset aliquis inter eos, qui ita fortiter subleuaret, ut sibi uenas rumperet et eliceret sanguinem undique, diceretur: “O quantum amauit iste aurigam istum”! A simili uide: Omnis homo infixus erat in limo profundissimo, scilicet peccati, propter peccatum primi hominis, atque omnes conuenienter descendebant in linbum inferni; ut nos autem Christus extraheret de hoc limo, submisit humerum suum tanto affectu et desiderio quod non fuit membrum in eo quin se sentiret, uene rupte, sanguis ubique effluxit de corpore, de capite <et> de latere, ut ostenderet amorem suum in nobis. Bene in hoc apparuit quod habebat negocium nostrum in corde suo.

14 Tercio adiuuat opportune. Au besoing uoit on qui amis est.⁸ Ps.: *Adiutor in opportunitatibus in tribulatione*. Multi sunt parentes et alii qui bene adiuuant ad bonas escas comedendum uel ad expendendum res amici. Set aliquis non habet amicum ita specialem, qui, post triduum⁹ postquam fuerit mortuus, curet de ipso, tunc omnes derelinquent eum in morte et sibi deficiunt. Set solus Christus non deficit in morte, immo adiuuat et secum ducit suos in eterna requie. Ergo adiutor est in opportuna tribulatione.

15 Quarto adiuuat Christus indeficienter et perseueranter, Ps.: *Deus adiutor noster in eternum*. Alii adiuuant alios ad tempus, | 53vb | scilicet quamdiu sunt in aliqua prosperitate, set in aduersitate deficiunt ubi magis indigent¹⁰ adiutorio. Set Christus adiuuat in omni aduersitate, et maxime in morte, ut iam dictum est, ubi omnes alii deficiunt.

16 Si petimus eum sicut ista mulier sufficienter et instanter, adiuuabit nos istis modis, scilicet celeriter, fortiter, competenter et perseueranter. Quod nobis prestare dignetur etc.

⁸ Au – est] au besoing uoit lon qui amis est

⁹ triduum] written twice, and first triduum expunged

¹⁰ indigent] indigetur